

Verksamhetsberättelse för räkenskapsperioden 2015

Det ekonomiska läget

Den globala ekonomiska bilden är tudelad: de utvecklade ekonomierna har börjat återhämta sig samtidigt som tillväxtekonomierna kämpar på. År 2015 skapade de geopolitiska problemen och framför allt osäkerheten i Kina en orolig stämning på marknaden.

Tillväxten i världsekonomin fortsatte under år 2015, om än i ojämn takt. I de utvecklade industriländerna växte ekonomin medan tillväxtekonomierna samtidigt brottades med enorma problem. Inflationen låg långt under centralbankernas målnivå i alla de viktigaste ekonomiområdena.

USA hade stabila tillväxtutsikter och landets tillväxtbas breddades. Sysselsättningsläget blev bättre, men ännu förekom inget större tryck på lönenivåerna. Centralbanken började normalisera penningpolitiken genom att höja styrräntan.

På kapitalmarknaden fortsatte de kraftiga fluktuationerna år 2015. Ett särskilt orosmoln förra sommaren var de ekonomiska problemen i Kina, där den avtagande tillväxten redan länge varit ett känt faktum. Misstron hängde samman med fundamenten i Kinas ekonomi och återverkningarna av landets ekonomiska problem på bredare front, men också med den ekonomiska informationens transparens.

Råvarupriserna sjönk och oljepriset föll brant. Den ryska ekonomin kämpade fortfarande med svåra problem och led av de låga råvarupriserna. Riskerna inom världsekonomin är fortfarande betydande, även om tillväxtutsikterna för de utvecklade ekonomierna verkar skäliga.

Återhämtningen i euroområdet fortsatte

Europa följer USA i spåren i konjunkturcyklerna. I euroområdet blev den ekonomiska bilden fortsättningsvis ljusare under 2015, och man lyckades tydligt få kontroll över den ekonomiska krisen. Återhämtningen i euroekonomin stöddes av centralbankens omfattande penningpolitiska åtgärder. Förändringen i konsumentpriserna ledde tills vidare inte till något uppsving. Centralbankens åtgärder låg i fokus för den ekonomiska politiken i Europa, och de penningpolitiska riktlinjerna stöder fortfarande tillväxten i euroområdet.

Största delen av EU:s medlemsländer som drabbats värst av den ekonomiska krisen har genomgått betydande strukturella reformer, och effekterna av dessa återspeglade sig som en allt starkare tillväxt. Åtstramningen av de offentliga ekonomierna har mildrats, vilket bidrog till att den totala efterfrågan ökade. Sysselsättningen i Europa förbättrades, må vara att arbetslösheten, framför allt bland de unga, fortfarande är ett allvarligt problem i många krisländer.

Ingen vändning i Finlands ekonomi

I Finland har de ekonomiska problemen hopat sig, och konjunkturbilden är svag. Tillväxten i totalproduktionen förväntas ha stannat nära noll år 2015. Enligt Statistikcentralens förhandsberäkningar utvecklades den ekonomiska volymen i slutet av året till och med svagare än i början av året. Det fanns således inga tydliga tecken på att ekonomin skulle förbättras.

Finlands exportvolymerna utvecklades inte enligt förväntningarna, och även varuexporten tappade värde. Exportens priskonkurrenskraft var svag, eftersom kostnadsnivån knappt har visat någon flexibilitet alls. Industriproduktionens volym fortsatte att minska år 2015. Enligt Statistikcentralen minskade industriproduktionen under perioden januari-november med 1,6 procent från året innan. Indikatorerna för företagens, särskilt industrins, förtroende var alltjämt dämpade. Konjunkturindikatorn för byggsektorn steg mot slutet av året.

Privatkonsumtionen har ökat relativt stadigt i förhållande till den svaga ekonomiska utvecklingen. Hushållens inkomster kommer inte att öka nämnvärt under de närmaste åren, och ingen stark draghjälp är att vänta av hemmamarknaden. Konsumenternas förtroende för ekonomin försvagades i Finland från och med hösten. Under årets andra hälft verkade sysselsättningsläget inte längre försvagas, men i december steg arbetslösheten åter jämfört med året innan. Någon snabb förbättring i sysselsättningsläget är inte i sikte.

Den offentliga ekonomin har försvagats i oroväckande takt. Den strama finanspolitik som krävs för att få ekonomin i balans och utgiftsnedskärningarna minskar tillväxten på kort sikt. För att tillväxtförutsättningarna ska kunna tryggas på längre sikt är det ändå nödvändigt att göra vad som krävs för att få den offentliga ekonomin i balans.

Varma förbereder sig inför pensionsreformen tillsammans med sina kunder

Lagstiftningen om pensionsreformen godkändes i riksdagen hösten 2015. Målet med reformen är att förlänga karriärerna och stärka det lagstadgade arbetspensionskyddet. Varma förbereder sig på de kommande förändringarna tillsammans med sina kunder. Den nya pensionslagstiftningen ökar kundernas informationsbehov. Varma vill sköta sin uppgift – att trygga pensionerna och verkställa pensionsreformen – så effektivt och slagkraftigt som möjligt.

Pensionsreformen medför ändringar såväl i pensionsförmånerna som i finansieringen av pensionerna. Åldersgränserna för ålderspension stiger stegvis med två år, varefter de binds till utvecklingen av den förväntade livslängden. Intjänandet av pension ändras och pensionsavgiften dras inte längre av från den pensionsgrundande lönen. Den så kallade supertillväxten ersätts med en uppskovsförhöjning och förtidsminskning, som ska sporra folk till att fortsätta arbeta. Deltidspensionen slopas som pensionsform. Nya pensionsslag som beviljas från och med 2017 är partiell förtida ålderspension och arbetslivspension, som är avsedd för personer som har en lång karriär av tungt arbete bakom sig.

I anslutning till pensionsreformen bedömdes det att man lyckats stabilisera pensionsavgiften på nuvarande nivå. Den så kallade aktieavkastningsbundna andelen av avkastningskravet på ansvarsskulden höjs till 20 procent stegvis från och med 2017. Det är fråga om en för arbetspensionsanstalterna gemensam buffert som bär en del av

den risk som följer av fluktuationer i aktieavkastningen. Denna lösning förbättrar möjligheterna att ta risker långsiktigt och stöder därmed finansieringen av pensionerna och målet att hålla pensionsavgiften på en skälig nivå.

Arbetspensionssystemet är delvis fonderande, vilket accentuerar sysselsättningens betydelse. Det är därför viktigt att man på arbetsplatserna stöder verkställigheten av pensionsreformens syften. Målen att förlänga karriärerna överensstämmer inte nödvändigtvis med ambitionerna på arbetsplatserna och människornas liv, då ekonomin haltar och företagen försöker anpassa sig till strukturomvandlingen. Vi stöder våra kundföretag och försäkrade under förändringar. Varma har profilerat sig som en stark expert inom arbetspensionsrehabilitering och arbetsmiljöledning.

Arbetspensionsavgifter och avkastningskrav på ansvarsskulden

År 2015 uppgick den genomsnittliga ArPL-avgiften till 24,0 (23,6) procent av lönerna, varav löntagarens andel var 5,70 (5,55) procent för personer under 53 år och 7,20 (7,05) procent för personer äldre än så. FöPL-avgiften var 23,7 (23,3) procent av den fastställda arbetsinkomsten för personer under 53 år och 25,2 (24,8) procent för personer äldre än så.

Avkastningskravet på ansvarsskulden bestod av fondräntan på 3,0 procent, avsättningskoefficienten för pensionsansvar och aktieavkastningskoefficienten. År 2015 var avsättningskoefficienten i genomsnitt cirka 2,0 procent och aktieavkastningskoefficienten 12,3 procent. Som ränta för de äldsta återlånen, försäkringsavgifterna och vissa andra poster används en beräkningsränta, som var 5,50 procent under årets första hälft och 5,75 procent under årets andra hälft. När försäkringsavgiften beräknas används från början av 2016 i stället för beräkningsräntan en försäkringsavgiftsränta, vars värde för tillfället är 2 procent.

Varmas ekonomiska utveckling

Varmas totalresultat enligt verkligt värde var -164 (1 223) miljoner euro. Totalresultatet per kvartal varierade under räkenskapsperioden så att det första kvartalet uppvisade det bästa resultatet och det tredje det svagaste.

Varmas solvens minskade med 296 miljoner euro under år 2015, och solvenskapitalet var vid räkenskapsperiodens slut 9 956 (10 252) miljoner euro. Varmas solvensgrad (solvenskapitlet i förhållande till ansvarsskulden) var 31,4 (34,0) procent. Solvenskapitalet var 1,9 (2,2) gånger högre än solvensgränsen, dvs. på stark nivå. Solvensgränsen justeras enligt placeringarnas riskfylldhet. Varma har som strategiskt mål att bibehålla sin starka solvens med hjälp av en stabil avkastning och en effektiv verksamhet.

Varmas placeringsintäkter till verkligt värde var 1 679 (2 699) miljoner euro, dvs. 4,2 (7,1) procent på det placerade kapitalet. Den ränta som gottskrivs ansvarsskulden var 1 902 (1 573) miljoner euro. Placeringsresultatet för år 2015 var således -223 (1 125) miljoner euro. Driftskostnaderna understeg de omkostnadsdelar som ingår i försäkringsavgifterna med 26 (25) procent, och omkostnadsöverskottet var 36 (33) miljoner euro. Försäkringsrörelsens resultat var 23 (64) miljoner euro.

I slutet av 2015 överfördes 115 (117) miljoner euro till det fördelade tilläggsförsäkringsansvaret för att utdelas i form av kundåterbäringar. Överföringen till återbäringar utgjorde cirka 0,6 (0,7) procent av de försäkrades uppskattade lönesumma.

Den sammanlagda ArPL-lönesumman för de försäkrade i Varma var år 2015 cirka 18,4 (17,8) miljarder euro. Lönesumman uppskattas ha ökat med cirka 3,0 procent. Bolagets premieinkomst var 4 576 (4 344) miljoner euro, varav ArPL-försäkringarna stod för 4 380 (4 150) miljoner euro och FöPL-försäkringarna för 196 (193) miljoner euro.

Vid årets slut var 524 340 (527 140) personer försäkrade i Varma. Antalet gällande försäkringar uppgick i slutet av 2015 till 64 530 (66 140) och dessa omfattade 37 380 (38 937) företagare och 486 960 (488 190) arbetstagare.

Under 2015 tecknades 2 732 (3 443) nya ArPL-försäkringar och 4 330 (4 875) nya FöPL-försäkringar. Varma klarade sig bra i överföringarna av ArPL-försäkringar för andra året i följd. Enligt Telas ArPL-överföringsstatistik uppvisade Varma det bästa nettoresultatet i branschen, 52 miljoner euro (55 miljoner euro år 2014). Framgången stöder en positiv utveckling i premieinkomsten.

Sammanlagt inlämnades 1 744 332 (1 631 284) inkomst- och anställningsanmälningar, av vilka 95 (93) procent inkom via olika elektroniska kanaler.

Varma betjänar försäkringstagarna förutom genom egen kundkontaktverksamhet även via If Skadeförsäkring Ab:s och Nordeakoncernens servicenät.

År 2015 utbetalades pensioner till ett bruttobelopp av sammanlagt 5 183 (5 010) miljoner euro. Antalet pensionstagare ökade, och vid årets slut betalade Varma ut ArPL- och FöPL-pensioner till cirka 337 100 (334 500) personer.

Under årets lopp fattades 23 111 (21 056) nya pensionsbeslut. De nya pensionsbesluten var 9,7 procent och alla pensionsbeslut sammantaget 9,0 procent fler till antalet än år 2014. Antalet beslut om ålderspension var 13 175 (11 539). Därtill fattades 5 649 (5 107) beslut om invalidpension. Antalet deltidspensionsbeslut var 694 (711). Antalet beslut om fortsatt tidsbunden pension var 4 161 (4 631) och antalet övriga beslut var 16 832 (14 771). Dessa inbegriper bland annat beslut som fattas på grund av ändringar i rätten till pension och förhandsbeslut. Andelen pensionsansökningar som gjorts på nätet av alla förstagsångsansökningar var 39 (33) procent.

Under räkenskapsperioden slutfördes arbetet med att förnya systemet för hantering av pensionsansökningar, och hela det nya systemet är nu under användning. Systemet försnabbar handläggningen av pensionsansökningar och främjar också automatiseringen av de olika faserna av handläggningsprocessen i framtiden.

Arbetspensionsrehabilitering är ett alternativ till invalidpension, och i Varma ökade rehabiliteringsvolymen fortsättningsvis. Rehabiliteringsverksamheten har visat sig vara effektiv. För tillfället återvänder cirka 73 procent av alla rehabiliteringsklienter helt eller delvis till arbetsmarknaden. Varma har varit en föregångare inom arbetspensionsrehabilitering i många år. Under 2015 hjälpte Varma sina företagskunder i hanteringen av personrisker genom kundspecifik samordning av tjänster i anslutning till arbetshälsa, rehabilitering och pensionslösningar, detta för att hjälpa företagen att minska pensionskostnaderna och förlänga arbetskarriärerna. Varma deltog också i finansieringen av kundernas projekt kring arbetsmiljöledning i enlighet med gemensamt överenskomna skriftliga planer och avtal, som ofta sträcker sig flera år framåt i tiden.

	31.12.2015	31.12.2014	Förändring
Antal försäkrade			
ArPL ¹⁾	486 960	488 190	-1 230
FöPL	37 380	38 937	-1 557
Sammanlagt	524 340	527 127	-2 787
¹⁾ omfattas av en registrerad APL-tilläggs pensionsförsäkring	3 867	4 390	-523
Antal försäkringar			
ArPL	27 150	27 223	-73
Antal pensionstagare			
Deltidspension	1 765	2 567	-802
Familjepension	51 156	51 205	-49
Invalidpension	28 545	30 671	-2 126
Ålderspension	241 084	235 002	6 082
Förtida ålderspension	14 556	15 052	-496
Sammanlagt ²⁾	337 106	334 497	2 609
²⁾ FöPL-pensionstagare	28 674	28 889	-215
APL/FöPL-tilläggs pensionstagare	43 643	43 493	150

Den elektroniska kommunikationen har blivit en viktig servicekanal i Varmas kundtjänst. Totalt 74 procent av alla privatkunder som kontaktade pensionstjänsterna år 2015 gjorde det via nätet. Användningen av de tjänster som kräver identifiering, dvs. den egentliga användningen av webbtjänsterna, ökade tydligt. I Varmas webbtjänst kan användaren få en färsk kalkyl över storleken på sin ålders- och deltidspension i olika alternativa pensioneringsåldrar; av dessa kalkyler gjordes 94 procent över nätet. I webbtjänsten kan man också lämna in en pensionsansökan och följa hur handläggningen av ansökan framskrider.

Varma skickar ett pensionsutdrag till sina försäkrade vart tredje år. År 2015 skickades sammanlagt 208 327 pensionsutdrag (226 093). I utdraget anges uppgifterna om de inkomster som påverkar pensionen samt beloppet för den arbetspension som har tjänats in fram till slutet av föregående år. Pensionsutdraget fås också i elektronisk form via Varmas webbtjänst.

Ansvarsskulden

Varmas ansvarsskuld minskade med 0,6 (ökade med 2,1) procent till 31 866 (32 070) miljoner euro. I ansvarsskulden ingår förutom de ökade premie- och ersättningsansvaren även fördelat tilläggsförsäkringsansvar, som används för kundåterbäringar, till ett belopp av 115 (117) miljoner euro, ofördelat tilläggsförsäkringsansvar, som ingår i solvenskapitalet, till ett belopp av -1 083 (753) miljoner euro samt ett tilläggsförsäkringsansvar som är bundet till aktieavkastningen och som fungerar som en buffert för arbetspensionssystemets placeringsintäkter till ett belopp av 1 402 (1 007) miljoner euro. Utjämningsbeloppet var 1 203 (1 180) miljoner euro.

Värdet på de tillgångar som utgör täckning för ansvarsskulden var vid årets slut 131 (126) procent av ansvarsskulden.

Ändringar i försäkringsbeståndet

I slutet av räkenskapsperioden överfördes Yrittäjien Eläkekassa Omas pensionsansvar med motsvarande tillgångar, sammanlagt 70 miljoner euro, till Varma. Totalt 16 miljoner euro av detta var solvenskapital. Pensionskassan var i likvidation och pensionsanstalterna kompletterade tillsammans dess solvenskapital med 22 miljoner euro. Varmas andel av detta var 8 miljoner euro.

I slutet av räkenskapsperioden överlät Varma en del av sitt försäkringsbestånd till en nygrundad pensionskassa. Det pensionsansvar som överfördes uppgick till sammanlagt 33 miljoner euro, av vilket 8 miljoner euro var solvenskapital.

Ändringarna i försäkringsbeståndet påverkade inte väsentligt Varmas solvens, ansvarsskuld eller placerade tillgångar.

Placeringsverksamheten

Avkastningen på Varmas placeringar var 4,2 (7,1) procent, och värdet på placeringarna steg till 41,3 (40,0) miljarder euro.

Under 2015 upplevde kapitalmarknaden exceptionellt stora korrigeringsrörelser i fråga om både aktierna och ränteplaceringarna. Bakom rörelserna på kapitalmarknaden låg centralbankernas penningpolitiska åtgärder samt oron över Greklands ekonomi och hållbarheten av Kinas ekonomiska tillväxt. Den mångsidiga spridningen av placeringarna dämpade de risker som rörelserna på marknaden orsakade, och en stor del av avkastningen kom från aktierna.

Den nominella medelavkastningen under tio år var 4,8 procent och medelavkastningen under fem år 5,1 procent. Den motsvarande reella avkastningen var 3,0 respektive 3,6 procent.

Varmas resultat utvecklades starkt under årets första hälft, men från och med våren förekom svängningar i resultatet. Den osäkra stämningen på marknaden berodde förutom på Greklands och Kinas ekonomiska svårigheter även på att man förväntade sig att den amerikanska centralbanken skulle börja höja räntan. En annan bidragande faktor var att priset på energi och andra råvaror rasade.

Den bästa avkastningen kom från aktieplaceringarna, framför allt de finska aktierna. Även fastigheterna och de övriga placeringarna gav en relativt bra avkastning. Avkastningen på ränteplaceringarna var något negativ.

I vår placeringsverksamhet fokuserade vi på att trygga en stark solvens, samtidigt som vi satsade på mångsidig spridning och omsorgsfull riskhantering. I riskhanteringen användes derivat i säkrings syfte och för att reglera risknivån i portföljen.

Varma har placeringar noterade i dollar i hedgefonder, aktier, företagslån och kapitalfonder. I enlighet med bolagets verksamhetspolicy bibehålls garderingen mot huvuddelen av valutakursrisken. En del av valutapositionen hölls öppen under året, varvid den stärkta amerikanska dollarn förbättrade det totala resultatet. Operativt sett hanteras valutarisken som en helhet. I resultatsiffrorna ingår valutaeffekten i avkastningen inom de olika tillgångsklasserna.

Värdet på Varmas placeringar var vid årets slut 41 293 (40 039) miljoner euro och avkastningen enligt verkligt värde var 1 679 (2 699) miljoner euro, dvs. 4,2 (7,1) procent. I verksamhetsberättelsen presenteras uppgifterna om placeringarnas värde och avkastning indelade enligt risk. I noterna till bokslutet anges hur placeringarna och deras avkastning fördelar sig mellan de olika placeringskategorierna både enligt gällande bestämmelser och indelade enligt risk.

Ränteplaceringar

Ränteplaceringarna uppgick vid tidpunkten för bokslutet till 12 268 (12 845) miljoner euro och fördelade sig enligt följande:

- lånefordringar 1 361 (1 571) miljoner euro
- statsobligationer 2 653 (4 312) miljoner euro
- företagsobligationer 6 105 (6 282) miljoner euro
- penningmarknadsinstrument 2 151 (680) miljoner euro.
- derivatens inverkan -336 (-81) miljoner euro presenteras separat.

Avkastningen på ränteplaceringarna var -0,4 (5,8) procent. Lånefordringarna avkastade 2,4 (2,6), statsobligationerna -2,5 (7,4), företagsobligationerna 0,4 (6,9) och penningmarknadsinstrumenten 0,5 (0,5) procent.

Ränteplaceringarna bestod huvudsakligen av statslån, olika företagsobligationer, placeringar på penningmarknaden och lånefordringar som inbegriper ArPL-lån.

Räntemarknaden upplevde under våren en stor korrigeringsrörelse i fråga om statslånen i euroområdet. De långa räntorna i euroområdet sjönk till en rekordlåg nivå till följd av det omfattande program för köp av offentliga skuldebrev som Europeiska centralbanken inledde i mars. Räntenivåerna med kortare maturitet var klart negativa. Den kraftiga korrigeringsrörelse i räntorna som började i slutet av april ledde till ett av de snabbaste prisrasen på räntepapper som någonsin skådats i euroområdet. Mot slutet av året sjönk räntenivåerna igen, men

förväntningarna på att den amerikanska centralbanken skulle höja räntan orsakade fluktuationer på räntemarknaden.

Företagslåne marknaden tyngdes under hösten av oron över den ekonomiska tillväxten i Kina och de kraftigt sjunkande energipriserna, som inverkade särskilt på amerikanska företagslån med lägre kreditklassificering. Tillväxtmarknadernas dalande valutakurser, som pågått relativt länge, försämrade också avkastningen på de utvecklade marknadernas lån.

Avkastningen på statslån var -2,5 (7,4) procent och avkastningen på företagsobligationer 0,4 (6,9) procent. I låneportföljen bibehölls en relativt kort duration på cirka 2,3 år, vilket dämpade ränterörelsernas inverkan på resultatet.

Avkastningen på lånefordringar, 2,4 (2,6) procent, var stark med tanke på de låga räntorna. Antalet ArPL-lån fortsatte att minska under årets lopp.

Avkastningen på placeringar på penningmarknaden var god, 0,5 (0,5) procent, med tanke på de rådande korta räntorna.

I Europa har räntenivån sjunkit extremt lågt, i fråga om statslånen till stor del till och med under noll. Det blir även framöver utmanande att nå en positiv reell avkastning på ränteplaceringarna. Om räntenivån stiger är också risken stor att ränteavkastningen blir negativ.

Aktieplaceringar

Värdet på aktieplaceringarna var vid tidpunkten för bokslutet 18 465 (16 333) miljoner euro och fördelade sig enligt följande:

- noterade aktier 14 938 (12 879) miljoner euro,
- kapitalplaceringar 2 617 (2 451) miljoner euro och
- onoterade aktieplaceringar 909 (1 004) miljoner euro.

Avkastningen på aktieplaceringarna var 8,8 (9,1) procent. De noterade aktierna gav en avkastning på 8,0 (7,4) procent, kapitalplaceringarna en avkastning på 7,8 (13,5) procent och de onoterade aktieplaceringarna en avkastning på 21,2 (19,7) procent.

Aktiekurserna steg kraftigt under årets första kvartal särskilt i Europa, i och med att Europeiska centralbanken inledde sina omfattande stimulansåtgärder. Under våren började aktiemarknaden tyngas av oron över att Grekland inte skulle klara av att betala sina lån på förfallodagen. Under hösten hade aktiemarknaden en bottenkänning, då rädslan över att den ekonomiska tillväxten i Kina skulle visa sig vara ohållbar spred sig på aktiemarknaden över hela världen. Mot slutet av året återhämtade sig aktiemarknaden i och med de förbättrade ekonomiska siffrorna för USA och Europeiska centralbankens löften om ytterligare stimulering.

Trots de kraftiga marknadsrörelserna uppvisade de noterade aktierna en god avkastning, 8,0 procent. De finländska aktierna stod för den bästa avkastningen, 19,4 procent.

Andelen inhemska aktier bland Varmas noterade aktieplaceringar var 37,6 procent. Som motvikt till den stora andelen inhemska aktier placerar Varma med stor spridning utanför Finland förutom i internationella aktier också i kapitalplaceringar, hedgefonder och obligationer.

I USA blev avkastningen på aktierna däremot låg, och på tillväxtmarknaderna sjönk den klart under noll. Oron över Kinas ekonomiska tillväxt och de kraftigt sjunkande energipriserna tyngde ner aktiekurserna på många tillväxtmarknader.

Fastighetsplaceringar

Fastighetsplaceringarna uppgick vid tidpunkten för bokslutet till 3 906 (3 841) miljoner euro, varav de direkta fastighetsplaceringarna stod för 3 313 (3 375) och fastighetsplaceringsfonderna för 593 (466) miljoner euro. Avkastningen på fastighetsplaceringar var 3,3 (3,8) procent. De direkta fastighetsplaceringarna avkastade 2,3 (3,2) och fastighetsplaceringsfonderna 9,9 (8,0) procent.

Varma fortsatte att öka den internationella spridningen i sin fastighetsportfölj under år 2015. Varma ingick nya placeringsförbindelser i internationella fastighetsfonder till ett värde av totalt 365 miljoner euro. Den största placeringen var förvärvet av en andel i köpcentret Skärholmen Centrum i Stockholm. Värdet av Varmas internationella och inhemska fastighetsplaceringar via fonder uppgick vid årets slut till 593 (466) miljoner euro och avkastningen till 9,9 (8,0) procent.

Vikten av inhemska direktägda fastighetstillgångar minskades något. År 2015 sålde Varma fastighetsobjekt för sammanlagt 28 miljoner euro. Även vikten av inhemska fastighetsplaceringar i aktieform minskades under året, då Varma sålde hälften av sina aktier i Certeum Oy och hela sitt innehav i SATO Oyj för sammanlagt 336 miljoner euro.

År 2015 steg affärernas värde på fastighetsmarknaden i Finland med över 30 procent jämfört med året innan, men utmaningarna på hyresmarknaden återspeglade sig direkt på vakansgraderna, avkastningarna och värdena i fastighetsportföljen. Vakansgraden i Varmas portfölj av direktägda fastigheter var vid årets slut 7,2 procent.

Under 2015 gjordes investeringar till ett värde av sammanlagt 73 miljoner euro. Varma har huvudsakligen investerat i projekt för förbättring av befintliga objekt, underhåll och renovering samt bostadsbygge. I slutet av 2015 hade Varma cirka 130 nya hyresbostäder under uppförande i huvudstadsregionen. Därtill planeras flera bostadsbyggnadsprojekt och utvecklingsprojekt. I Finland inriktas investeringarna på huvudstadsregionen och de största tillväxtcentrumen.

Effekten av de ändringar i verkliga värden som gjordes i Varmas direktägda fastighetsbestånd år 2015 blev sammanlagt -88 miljoner euro. Det verkliga värdet av Varmas direktägda fastigheter uppgick vid årets slut till 3 313 (3 375) miljoner euro. Avkastningen på direkta fastighetsplaceringar var 2,3 (3,2) procent. Portföljens värde och totalavkastning påverkades av ändringarna i verkliga värden, försäljningen av fastighetsobjekt och realiserade investeringar.

Övriga placeringar

De övriga placeringarna uppgick i bokslutet till 6 991 (7 100) miljoner euro och bestod av hedgefondsplaceringar 6 663 (6 717), råvaruplaceringar 352 (370) och övriga placeringar -24 (13) miljoner euro. Avkastningen på övriga placeringar var 3,5 (8,4) procent.

Hedgefondernas avkastning var 3,9 (7,8) procent. Avkastningen utvecklades jämnt och spridde effektivt den risk som fluktuationerna på aktie- och ränteplaceringsmarknaden medförde. Hedgefondernas avkastning förbättrades av att dollarn blev starkare. I portföljen stod de marknadsneutrala strategierna för den bästa avkastningen. För opportunistiska strategier var situationen på marknaden svårare, inte minst på grund av att riskmedvetenheten ökade i USA mot slutet av året. Varmas hedgefondsplaceringar har uppvisat en mycket bra avkastning en längre tid, och svängningarna i avkastningen har varit obetydliga.

Avkastningen på råvaruplaceringar var alltså negativ med anledning av nedgången på råvarumarknaden, som pågått länge. I synnerhet energi- och metallpriserna sjönk mot slutet av året till en mycket låg nivå

Totalrisken i placeringarna

Marknadsrisken i samband med Varmas placeringar utgör den största risken för bolagets resultat och solvens. Aktierna stod helt klart för den största andelen av denna marknadsrisk. VaR-talet, som beskriver totalrisken i Varmas placeringar, uppgick till 1 842 (1 492) miljoner euro. Talet anger med 97,5 procents sannolikhet största möjliga nedgång i placeringarnas marknadsvärde vid normala förhållanden under en månad.

Principerna för Varmas ägarstyrning

Viktiga principer i Varmas ägarstyrning är att de företag där Varma är ägare har en högklassig förvaltning, att verksamheten är transparent, att påverkningsmöjligheterna utnyttjas aktivt och att incitamentsystemen för nyckelpersoner följs upp. År 2015 deltog Varma aktivt i bolagsstämmorna och valberedningsarbetet i de finländska företag där bolaget är ägare. På Varmas webbplats finns en förteckning över Varmas deltagande i valberedningarna för olika börsbolag.

Driftskostnader

För de driftskostnader som ska täckas med omkostnadsinkomsten i försäkringsavgiften använde Varma 74 (75) procent av de erhållna omkostnadsdelarna som ingår i arbetspensionsförsäkringsavgifterna. Hanteringen av driftskostnaderna utgör ett centralt mål, och Varma satsar också på att utveckla verksamhetens effektivitet. En effektiv verksamhet gynnar kunderna i form av kundåterbäringar. Varma strävar efter att förvalta både nuvarande och framtida pensionstagares tillgångar så effektivt som möjligt.

Högre effektivitet förutsätter förutom skalekonomi även kontinuerlig kontroll av personalresurserna och i synnerhet datasystemskostnaderna, eftersom dessa står för merparten av Varmas driftskostnader. De totala driftskostnaderna hölls på samma nivå som året innan och uppgick till 145 (142) miljoner euro.

Varma deltar aktivt i utvecklingen och administrationen av arbetspensionsanstalternas gemensamma datasystem och förutsätter såväl kostnadseffektivitet som transparens i kostnaderna.

Personalen

I tabellen nedan redogörs för det genomsnittliga antalet anställda i moderbolaget och de utbetalda lönerna under räkenskapsperioden.

	2015	2014	2013	2012	2011
Medelantal anställda	549	552	565	572	588
Löner och arvoden, mn euro	39,6	40,1	37,9	37,0	39,5

Det genomsnittliga antalet anställda i Tieto Esy Ab, som fogats till koncernbokslutet genom kapitalandelsmetoden, var 81 år 2015.

I slutet av året arbetade 56 procent av Varmas anställda på avdelningarna för pensionsförsäkring och kundservice, 13 procent inom placeringsfunktionerna och 31 procent inom de övriga funktionerna.

Koncern- och intressebolag

I slutet av 2015 omfattade Varmakoncernen 186 (186) dotterbolag och 20 (24) intressebolag. De viktigaste dotter- och intressebolagen är Tieto Esy Ab (50,1 %), Technopolis Abp (23,9 %) och NV Kiinteistösjöitus Oy (45,0 %). Därtill äger Varmakoncernen 50 procent av garantikapitalet i Ömsesidiga försäkringsbolaget Kaleva. Majoriteten av dotter- och intressebolagen är fastighetsbolag.

Bolagets förvaltning

På Varmas bolagsstämma innehas rösträtten enligt följande: försäkringstagarna cirka 78 procent, de försäkrade cirka 20 procent samt ägaren av garantikapitalet, Sampokoncernen, cirka 2 procent.

Varmas ordinarie bolagsstämma hölls den 19 mars 2015. Bolagsstämman fastställde bokslutet och beviljade ledamöterna i styrelsen och förvaltningsrådet samt verkställande direktören ansvarsfrihet för räkenskapsperioden 2014. Till nya ledamöter i förvaltningsrådet valdes Jarmo Hyvärinen, Kari Jordan (ordförande), Erkki Järvinen, Hannu Kottonen (avgång 20.1.2016), Päivi Leiwo och Christoph Vitzthum.

Som ledamöter i förvaltningsrådet fortsatte Martti Alakoski (vice ordförande), Satu Wrede (vice ordförande), Juri Aaltonen, Petri Castrén, Erkki Etola, Stig Gustavson, Tauno Heinola, Tapio Korpeinen, Päivi Kärkkäinen, Olli Luukkainen, Ilkka Nokelainen, Lauri Peltola, Juhani Pitkäläkoski, Matti Rihko, Pertti Saarela, Mika Seitovirta (avgång 24.11.2015), Saana Siekkinen, Leena Vainiomäki, Jorma Vehviläinen, Kari Virta (avgång 6.5.2015), Anssi Vuorio och Göran Åberg.

Till revisorer valdes CGR Petri Kettunen och CGR Paula Pasanen och till revisorssuppleanter CGR Marcus Tötterman och CGR-samfundet KPMG Oy Ab.

Varmas styrelse består sedan 2015 av Berndt Brunow (ordförande), Jari Paasikivi (vice ordförande), Antti Palola (vice ordförande), Riku Aalto, Mikael Aro, Johanna Ikäheimo, Ari Kaperi, Jyri Luomakoski, Petri Niemisvirta, Ilkka Oksala, Kai Telanne och Veli-Matti Töyrylä samt av ersättarna Arto Kuusiola (till 11.3.2015), Eija Hietanen (från 12.3.2015 alkaen), Mikko Ketonen och Liisa Leino.

På sitt möte den 2 december 2015 beslöt förvaltningsrådet att omvälja följande personer som stod i tur att avgå från styrelsen: Mikael Aro, Ari Kaperi, Ilkka Oksala och Antti Palola.

På sitt konstituerande möte den 21 januari 2016 valde Varmas styrelse Berndt Brunow till ordförande samt Jari Paasikivi och Antti Palola till vice ordförande.

I enlighet med ett beslut som styrelsen fattade år 2012 för Varma ett insiderregister över styrelseledamöterna och verkställande direktören samt direktörerna i ledningsgruppen, och från 1.1.2015 har registret utvidgats till att omfatta även ledamöterna i förvaltningsrådet. Betydande affärer och andra transaktioner som Varma som bolag gör med en person som ingår i insiderregistret ska godkännas av styrelsen och offentliggöras dessutom av Varma. Inga sådana transaktioner genomfördes under räkenskapsperioden 2015.

I enlighet med de nya bestämmelserna i lagen om arbetspensionsbolag offentliggjordes i början av 2015 eventuella ledamotskap i andra sammanslutningars organ i fråga om alla anställda som fattar placeringsbeslut. Motsvarande uppgifter om styrelseledamöterna, verkställande direktören och ledningsgruppsdirektörerna ingår i beskrivningen av bolagets förvaltnings- och styrningssystem, som Varma har publicerat från och med 2009. Vidare har verkställande direktörens och ledningsgruppsdirektörernas innehav av börsaktier offentliggjorts kvartalsvis på Varmas webbplats under räkenskapsperioden. Uppgifterna om styrelseledamöterna ur insiderregistret är offentliga på det sätt som förutsätts i lagen om arbetspensionsbolag.

Varma har på sin webbplats publicerat en aktuell utredning om förvaltnings- och styrningssystem som grundar sig på rekommendationerna i den finska koden för bolagsstyrning. Varma ger ut delårsrapporter kvartalsvis. Bolaget vill att dess offentliga ekonomiska rapportering ska vara transparent och förenlig med bästa praxis.

Eget kapital

Bolaget har 71 garantiandelar som innehas av Sampo Abp och Mandatum Livförsäkringsaktiebolag. Garantikapitalet uppgår till 11 941 342,78 euro och på detta betalas enligt bolagsordningen årligen ränta, vars storlek fastställs av bolagsstämman. Räntan får högst motsvara den beräkningsränta som tillämpas i en försäkring enligt lagstiftningen om pension för arbetstagare höjd med en procentenhet. Röstetalet för garantikapitalet på bolagsstämman är 420.

Riskhantering

Riskerna i anslutning till Varmas resultat och solvens påverkas huvudsakligen av placeringsverksamhetens resultat. Den väsentligaste operativa risken gäller datasystemen, som spelar en central roll i synnerhet i

handläggningen av pensioner och försäkringar med stora datasystem samt i det nätverksbaserade verksamhets sätt som tillämpas inom arbetspensionssystemet.

I arbetspensionssystemet kan likviditetsrisken kontrolleras, dels för att pensionsutgiften kan förutses med stor sannolikhet, dels för att huvudvikten i placeringarna ligger på likvida instrument. Riskerna i samband med Varmas försäkringsrörelse, vilka inte är betydande, hänger samman med att de insamlade försäkringsavgifterna och ansvarsskulden för dem ska vara tillräckliga i förhållande till de pensioner som bolaget ansvarar för.

I Varmas placeringsplan fastställs bland annat allmänna mål för betryggande placeringar, målen för placeringarnas spridning och likviditet samt principerna för valutarörelsen. Styrelsen bedömer riskerna i bolagets placeringar i fråga om värdeförändring, förväntad avkastning, trygghet och valutarörelse samt bolagets risktolerans när det gäller placeringar inklusive en bedömning av solvensställningens utveckling. Grundallokeringen, som anges i placeringsplanen, bestämmer grundnivån för totalrisken i placeringsportföljen. Avvikelse från grundallokeringen kan göras inom ramen för separat fastställda gränser. Maximirisiknivån dimensioneras så att verksamhetskapitalet efter en värdeminskning på 25 procent i de noterade aktieplaceringarna och en del av hedgefundsplaceringarna ligger på en nivå som överstiger minimibeloppet av verksamhetskapitalet med minst ett belopp som motsvarar VaR-talet, dock alltid minst på solvensgränsen. Spridningen av placeringsportföljen bygger på en allokering som beaktar tillgångsklassernas avkastningskorrelationer. Riskerna kontrolleras bland annat genom att man sprider placeringarna på olika tillgångskategorier och objekt, analyserar placeringsbeståndet och placeringsobjekten, undviker riskkoncentrationer, tillämpar en betryggande säkerhetspolitik och försiktig värderingspraxis, använder derivat samt tillämpar övervaknings- och uppföljningssystem.

Den uppgörelse som arbetsmarknadens centralorganisationer ingick om innehållet i 2017 års pensionsreform stöder anpassningen av strukturerna för Finlands ekonomi. En risk med pensionsreformen är, med tanke på verkställandet av pensionsskyddet, att den kommande lagstiftningen blir svårbegriplig, vilket orsakar svårigheter i tillämpningskedet. Dessa risker gäller särskilt de nya pensionslagen, arbetslivspensionen och den partiella förtida ålderspensionen.

En förmånsbaserad arbetspension skapar trygghet och gör det i viss mån möjligt att förutse den ekonomiska framtiden. Genom att trygga de ungas och de kommande generationernas pensionsförmåner stärker vi arbetspensionssystemets framtid. Det att avgiftsnivån nu har fastställts ända fram till slutet av detta decennium är ur företagets synvinkel en betydande stabiliserande faktor med tanke på det rådande utmanande ekonomiska läget. Tack vare de överenskomna förmånsanpassningarna ser det nu ut att vara möjligt att finansieringen av pensionerna kan balanseras med en skälig kostnadsbelastning. En höjning av pensionsåldern underlättar finansieringen på längre sikt.

I noterna till bokslutet redogörs närmare för försäkringsrisker, placeringsrisker, operativa risker och övriga risker samt hur dessa hanteras. Därtill presenteras kvantitativa uppgifter.

Företagsansvar

Hösten 2015 tog vi fram ett nytt program för företagsansvar. Det bygger på en omfattande enkät där olika intressentgrupper ombads ge sin synpunkt på vilka ansvarsteman som är viktiga för ett arbetspensionsbolag. Totalt 1 168 personer besvarade enkäten. Utifrån intressenternas respons utarbetades en vision, mål och mätare för Varmas ansvarsfullhet. I fortsättningen publiceras ansvarsrapporter i enlighet med GRI:s referensram.

Utsikter inför framtiden

Vi antar att det osäkra ekonomiska läget i omvärlden fortsätter. Branta svängningar är att vänta på marknaden också under år 2016, vilket redan bevisats i början av året. Centralbankerna agerar nu i olika takt. I USA fortsätter centralbanken Fed att normalisera sin penningpolitik i takt med att ekonomin återhämtar sig. Europeiska centralbanken har förbundit sig att fortsätta med sin stimulerande penningpolitik, vilket främjar euroekonomins återhämtning.

Om den ekonomiska tillväxten i Europa fortsätter enligt förväntningarna ökar sannolikt också investeringarna. Detta borde äntligen få Finlands export att ta fart. Finland är en liten öppen ekonomi som är beroende av världshandeln, och ett exportuppsving antas också stimulera den ekonomiska tillväxten. Samtidigt är Finlands priskonkurrenskraft svag, eftersom kostnadsnivån inte har visat någon flexibilitet. Det råder bred konsensus i samhället om problemens karaktär och omfattning, men det har visat sig vara svårt att fatta beslut om hur kostnadskonkurrenskraften ska förbättras. För att arbetspensionerna ska kunna tryggas är det av avgörande betydelse att konkurrenskraften och sysselsättningsläget förbättras.

Räntenivån kommer sannolikt att vara låg ännu en lång tid framöver. Att finansiera pensionerna i en miljö som präglas av en låg reell ränta är utmanande. Då sannolikheten för överraskande och kraftiga rörelser på marknaden är stor fungerar skicklig riskhantering som ett bra stöd för trygg och lönsam placering av pensionsmedlen. För en pensionsplacerare är stark solvens till stor fördel i en volatil marknadsmiljö.